

A situs commodissimus sit vniuerso corpori. Verum non possunt tam molles nervi, qui speciem humoris leuiter concreti referunt, à corde vsque ad nares duci: quæ enim longius progredi debent, duriora esse necesse est: sed quid opus est alia ratione in hac re, quum sensus doceat huiusmodi nervos nullam habere cum corde connexionem, quò sit, vt cor nec sit, nec possit esse illorum principium. Adde quòd quum facultates animæ eo authore sequantur corporis naturam, & temperiem; nequeunt vtiq; tam diuersæ facultates ab vnica parte proficisci: quædam enim calidius, aliæ frigidius, aliæ humidius, aliæ siccus, aliæ mistum ex duabus exuperantibus qualitatibus temperamentum desiderant: nulla autem in corpore pars esse potest prædita tam diuersis temperamentis. Quapropter Aristotelis opinio de vno principio in corpore admitti non potest, quia multa impediunt. Quòd si liberius aliquid in tanta superstitione dicere auderem, crederem vtiq; eum authorem, multas ex suis tractationibus deteriores fecisse, quòd in illis semper voluerit vnum esse, ad quod omnia quæ scribit referantur. Sed non est nunc locus alia tractandi. Quantum verò in re proposita de partium vsu ob huiusmodi principatum aberret, ex hoc cognoscere quilibet potest, quòd multarum partium vtilitatem haud quaquam agnoscat, aut certè verius fingat, quàm vt sensibus, & corporum constitutioni respondeant. Nam (vt antea ostendimus) cerebri vsus veros ignorauit, dum illud vult cordi, & corpori seruire ad refrigerium: ac cum reliqua membra ad cordis famulatum vult esse comparata, ridicula multa dicere cogitur: qualia illa certè sunt quæ de testium vsu scribit. Ait enim illos non esse necessarios ad generationem, quoniam non ad sunt omnibus animalibus, quæ generant, vt serpentibus & piscibus, sed ideo factos esse, vt reuolutionum, & anfractuum in seminalibus meatibus sint causæ, ne prompta ad crebram venerem sint animalia, quæ castiora esse oportet: pendere autè illos, ne meatus retrahantur: quo fit, vt illis excetis, nequeat animal generare, quoniam scilicet meatus retrahuntur: huncq; esse vsus illorum, doceri, quòd inueniuntur sit taurus, qui statim à castratione, nondum retractis seminalibus vasibus, & coiuerit, & generauerit. Atque hæc scribit libro primo de generatione animalium: alio vero loco, alium præberi à testibus vsus scribit, nempe quòd veluti pondera, quæ telis annectuntur, cor tendant: oportere enim illud tensum esse, vtpotè quòd roboris principium sit, sine tensione autem robur esse non posse: propterea castrata animalia infirma debiliaq; reddi, quia desit tensio cordi, quam testes præstant. Quam quidem opinionem, quis quæso probare posset, qui nolit addictus magis esse authoritati scriptorum, quàm his, quæ à ratione, aut sensibus docentur? Necessarios non esse testes ad generationem (vt diximus) ideo putat, quia non omnia quæ generant eos habent: quod quidem his argumentis facile refelli potest: primo quòd omnia, quæ generant, vel testes habeant, uel aliquid quod proportionem testibus respondeat: quòd Aristoteli sufficere uidetur: quum in singulis partibus satis esse putet, si aliquid huiusmodi reperiat: deinde etiam si concedamus, nec testes, nec aliquid quod illorum vicem gerat in multis reperiri, tamen ex hoc non sequitur, non esse illos necessarios ad generationem quibus dati sunt. Hæc enim ratione pulmo diceretur non esse necessarius ad vitam homini, eo quòd pisces sine illo uiuant, non enim eo quòd aliqua pars in uniuerso genere animalium non reperitur, ideo quibus adest, non est necessaria: ostendere debet Aristoteles testes non esse necessarios ad generationem in homine, equo & alijs animalibus, quibus eos natura largita est, & quomodo quæso id posset facere, quum testes reperiantur in dissectionibus sæpè uel semine pleni, & tumidi, aut certè nunquam prorsus sine semine in meatibus autem qui præcedunt testes, aut sanguis solus, aut nondum confectum semen inueniatur: in alijs autem qui à testibus enascuntur, quæ ab anatomicis deferentia uasa nominantur, iam elaboratum semen contineatur: tanquam testes sint a natura facti, ad semen ipsum formandum, perficiendumque. Nam ridiculum esse puto, quòd scribit, inuentum esse taurum qui statim à castratione coiuerit, & generauerit: quasi dolor qui affligit ob testes recenter auulsos, non adimat cocundi desiderium. Quòd si id concedimus, ob aliam tamen rationem, quàm quòd nondum sint retracti meatus, factum credemus: nam dicimus à testibus iam elaborati seminis tantum esse transmissum in uasa deferentia, ut ex illo gignere possit animal, sed hoc non ostendit, testes non esse necessarios ad generationem, illis quibus adsunt à natura: quandoquidem repleti non poterant meatus semine genitali, nisi testes illud prius elaborassent. Quòd si natura dedit testes castitatis causa, uidebitur vtiq; in multis animalibus huius rei rationem frustra habuisse. Quæ enim uolucres & terrestria plurima animalia castiora esse oportet, quàm serpentes, & pisces; præsertim quòd passeret, & multa alia animalia testibus prædita, multo salaciora conspiciantur esse illis, quæ testibus sunt priuata. At si testes facti sunt ad tensionem seminalium meatuum, nequaquam verò ad necessitatem generationis, nisi quatenus eos meatus tendunt, fiet vtiq; vt si quòd meatibus appendatur pondus, æquale testibus, gignere possit animal, non minus cui testes sunt exempti, quàm cui adhuc adsunt. At verò nec illud docere potest, quo pacto testes motum excrementi genitalis stabiliorem (vt ille ait) faciant, & castitati hac ratione conferat: nam si quemadmodum ea animalia, quæ intestina habent recta, voraciora, sic propensiora ad venerem sunt, quibus meatus seminales recti sunt dati, testes potius frequentem venerem excitabunt, vtpotè quos dicat in plurimis animalibus ad tensionem meatuum comparatos. Cæterum testes esse factos ad cordis tensionem, & corporis, animiq; robur, eadem refellit ratio, quòd scilicet appenso aliquo pondere equali testi-